Туркистон бир, ватан бир

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1993 йил 6 апрель • Сешанба • № 39 (14067) ترکستان * TURKİSTAN Нархи 5 сўм.

Ислом КАРИМОВ:

Энди биз — ўзбек ва турк халқлари абадий биргамиз

АЗИЗ ҚАРДОШЛАРГА ОЛИЙ ЭҲТИРОМ

Қардош Туркия Республикаси Президенти Турғут Ўзол раҳбарлигидаги расмий давлат делегациясининг мамлакатимизга ташрифи давом этмоқда.

Музаффар қуёш диёримиз узра истиқлол сўзини айтмоқ учун уфқлардан энтикиб бош кўтарган кунга бир ярим йилдан ошди. Бобо тарих қадамлари олдида нисбатан қисқа бу муддат она-Ватанимизнинг дунёга юз очишида қанчалар сермаҳсул бўлганига энди барчамиз гувоҳмиз.

Бугун мустақил Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллади. Унинг халқаро майдондаги обрў-эътибори кун сайин ошмоқда. Шу сабабли Ўзбекистон билан ўзаро манфаатли, мустаҳкам алоқалар боғлаш истагида ҳаракат қилаётган мамлакатларнинг сони тобора ортиб бораётир. Тошкент тайёрагоҳи ана шу эзгу мақсад билан республикамизга келаётган машҳур сиёсатчилар, ишбилармонлар ташрифига кўникиб қолди.

4 апрель куни кўклам нафаси уфуриб турган бу маскан ҳар галгидан ўзгача шукуҳга тўлди. Чунки мустақил Ўзбекистон истиқлолини энг аввал тан олган, мамлакатимизнинг жаҳон саҳнида эътибор қозонишида елкадош бўлаётган қондош, қардош Туркия Республикаси Президенти Турғут Ўзол бошлиқ расмий делегация диёримизга ташриф буюрмоқда эди.

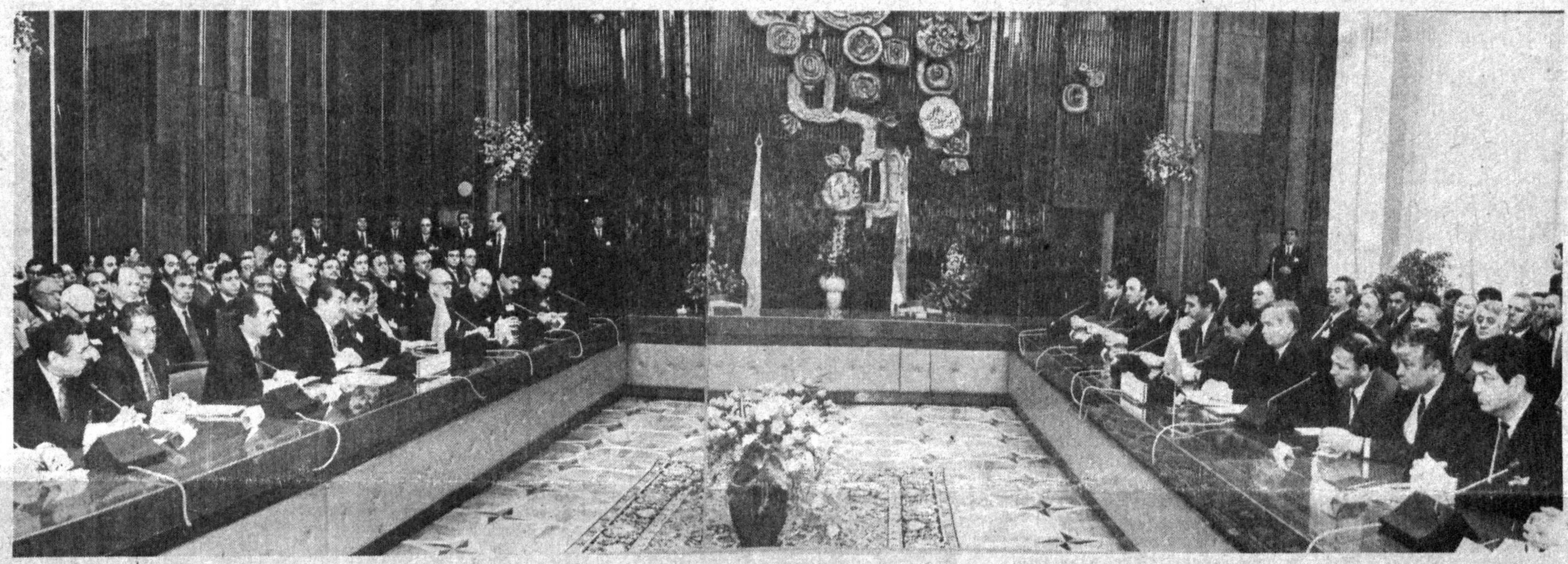

ДИЙДОРЛАШУВ ИЗҲОРИ

Мустақил диёримиз осмонида пайдо бўлган улкан «Боинг-737» тайёраси она заминимизга келиб қўнади. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов меҳмонга пешвоз чиқади. Дўстлар, қардошлар бир-бирлари билан дийдорлашади. Миллий либосларимиз ҳуснига-ҳусн қўшган сулув қизларимиз азиз меҳмонларга кўклам еллари эркалаган анвойи чечакларни тақдим этишади.

Янгиликка ўч мухбирлар бу расмий сафарнинг тарихий аҳамиятини ҳис этиб, ҳар икки мамлакат раҳбарига саволлар беришга ошиқадилар. Ислом Каримов ва Турғут Ўзол улар билан қисқача савол-жавоб қилади.

Турғут Ўзол Ўзбекистон ва Туркия мамлакатлари ўртасидаги дўстлик, ҳамкорликни янги поғонага кўтариш ниятини изҳор этар экан, мамлакатимизнинг истиқлолга эришуви халқларимиз тарихида буюк бурилиш бўлганини таъкидлади. Истиқлолга эришилганидан сўнг ўтган қисқа фурсат мобайнида республикамиз залворли одимлар ташлаганини, бу ишда Ислом Каримовнинг катта ҳиссаси борлигини, Президентимизга ҳурмати баландлигини айтди. Жаҳоннинг атоқли сиёсат арбобидан Президентимиз шаънига айтилган бу гапларни эшитиш қувончли, албатта. Зеро, Турғут Ўзол жаноблари республикамиз Президенти тимсолида бутун Ўзбекистон халқига ҳурматини ифода этган эди.

ПРЕЗИДЕНТЛАР СУҲБАТИ

Азиз меҳмонлар қанотларига Ўзбекистон ва Туркиянинг миллий байроқчалари ўрнатилган автомашиналарга ўтирадилар. Машиналар сафи Ўзбекистон Президентининг шаҳар ташқарисидаги қароргоҳига йўл олади. Тошкент шаҳри жамоатчилиги, меҳнаткашлар йўл-йўлакай меҳмонларни олқишлайди...

Тезкор асрда вақтнинг қадр-қиммати бениҳоя баланд. Иш одамлари, айниқса, унинг бирон-бир дақиқаси беҳуда кетмаслигини истайди. Офтоб уфққа бош қўйишга улгурмай ҳар икки мамлакат расмий вакилларининг ишга киришганларини ҳам шу билан изоҳлаш мумкин.

Шаҳар ташқарисидаги қароргоҳда Ислом Каримов ва Турғут Ўзол яна бир карра қучоқ очиб кўришдилар. Ўзбекистон Президенти Хоразм чеварлари Турғут Ўзол сиймосини нақшлаган гиламни меҳмоннинг ўзига совға қилди.

Эсдалик совғалари улашилгач, икки президент якка-якка мулоқотга киришди.

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ПОЙДЕВОРИ

Президентлар мулоқоти бошланмасданоқ автомашиналар сафининг бир қисми қадим Тошкент марказига йўналди. Турғут Ўзолга ҳамроҳ бўлиб келган Туркия парламенти аъзолари Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашига ташриф буюрдилар.

Бу ерда меҳмонларни Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси Ш. Йўлдошев ва парламентнинг бошқа аъзолари кутиб олди. Ўзаро самимий суҳбат бошланди. Ўзбекистон ва Туркия парламенти аъзолари икки қардош халқнинг азалий биродарлиги ва ҳамкорлигини тараққий эттиришда қонуний асос, яъни пойдевор яратувчи парламентлар олдида турган вазифалар ҳамда ўзаро муносабатларнинг ривожланиш истиқболлари ҳақида фикрлашиб олдилар.

МУЗОКАРАЛАР

«Дўрмон» меҳмонхонасининг мажлислар залида Ўзбекистон ва Туркия расмий вакилларининг музокаралари бўлиб ўтди. Музокаралар чоғида ҳар икки мамлакат ўртасида илгари имзоланган аҳдлашувларнинг бажарилиши атрофлича таҳлил этилди.

Айни пайтда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва Туркия Республикаси Президенти Турғут Ўзол томонидан имзоланажак «Даромад ва мол-мулкка икки томонлама солиқ солмаслик тўғрисида» ҳамда «Терроризм, ғайриқонуний қурол ва гиёҳванд моддалар тарқатишга қарши кураш тўғрисида»ги битимлар лойиҳалари ҳам муҳокама қилинди.

Имзолашга тайёрланган битимлар ғоят муҳим аҳамиятга молик ҳужжатлардир. Зеро, уларнинг биринчи Ўзбекистон ва Туркия ўртасидаги савдо ва иқтисодий алоқалари ривожланишига кенг имкониятлар яратади. Икки мамлакат ишбилармонлари мазкур битимнинг имзоланишини анчадан буён кутмоқдалар. Иккинчи битимнинг аҳамияти ҳақида сўзлашга ҳожат бўлмаса керак.

Музокараларда Ўзбекистон томонидан республика Бош вазири А. Муталов, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов, ташқи ишлар вазири С. Сафоев, Туркия томонидан эса Туркия Республикаси ташқи ишлар вазири Ҳикмат Четин ва бошқа расмий кишилар қатнашди.

* * *

Шу куни иккала битим ҳам имзоланди.

(Давоми 3-бетда).

СУРАТЛАРДА: азиз меҳмонни кутиб олиш пайти; музокара чоғи; самимий суҳбат; битимлар имзолаш пайти; Навоий ҳайкали пойига гулчамбар қўйиш.

ЎзА суратлари.

Ўтиш даври сабоқлари

ТАШКИЛОТНИНГ БИРИНЧИ ҚУРУЛТОЙИ

НУКУС. Бу ерда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Қорақалпоғистон республикаси ташкилотининг биринчи съезди бўлиб ўтди. Унда Ёшлар Иттифоқи Қорақалпоғистон республика қўмитасининг биринчи котиби Кўптилов Низаматдинов республика Ёшлар Иттифоқининг ўтган даврдаги фаолияти ҳисоботи ва ёшларни иқтисодий ҳимоялаш, ички иттифоқ турмушини яхшилашда ташкилотнинг вазифалари тўғрисида маъруза қилди. Шунингдек, съездда республика Ёшлар Иттифоқи назорат комиссиясининг раиси Замира Пурхонованинг ҳам ҳисоботи тингланди.

Маърузалар юзасидан қизғин мунозаралар бўлди. Ютуқ ва камчиликлар рўй-рост айтилди. Ўзбекистон Ёшлар Итттифоқи Қорақалпоғистон республика ташкилотининг Низоми муҳокама этилди ва тасдиқланди. Умумхалқ муҳокамасига қўйилган Қорақалпоғистон республикасининг Конституцияси лойиҳасига таклифлар киритилди.

Съезд ишида Қорақалпоғистон республикаси Олий Кенгашининг раиси У. Аширбеков, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг биринчи котиби А. Орзиматовлар қатнашдилар ва нутқ сўзладилар.

Ёшлар қурултойида Қорақалпоғистон республикаси вазирлар кенгашининг раиси Р. Йўлдошев, Нукус шаҳар ҳокими Ш. Уснатдинов, Халқ Демократик партияси кенгашининг биринчи котиби, А. Асанов, Қозоғистон Республикаси Мангистов вилоят Ёшлар Иттифоқи қўмитаси биринчи котиби С. Туленов, Ўзбекистон ЁИ Марказқўми ташкилот бўлими мудири С. Очилов вазирлар, қатор идораларнинг раҳбарлари, туманлар ҳокимларининг ўринбосарлари ва бошқа кишилар иштирок этишди.

Съезд сўнггида ташкилий пленум бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Қорақалпоғистон ташкилоти қўмитасининг биринчи котиби этиб яна Кўптилов Низаматдинов, иккинчи котиб этиб Урингул Таубаевалар сайландилар.

(Ўз мухбиримиз).

Энг сўнгги хабар

ГЎШТ-СУТ МАҲСУЛОТЛАРИ КУПАЯДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармони билан Ўзбекистон гўшт ва сут саноати давлат-акционерлик уюшмаси («Ўзгўштсутсаноат») ташкил этилди. Уюшма бундан буён юридик шахс ҳуқуқларига эга бўлган хўжалик уюшмаси ҳисобланади ва у чорва молларни харид қилиш, бўрдоқига боқиш ва тайёрлашни, гўшт ва сутни қайта ишлашни ҳамда гўшт-сут маҳсулотини сотишни таъминлайдиган давлат-акционерлик, ижара ва жамоа корхоналарини ихтиёрийлик асосида бирлаштиради.

АСКАРЛАР ЗАҲИРАГА, ЙИГИТЛАР АРМИЯГА

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгиланган ҳарбий ва муқобил хизмат муддатларини ўтаб бўлган шахсларни Қуролли Кучлар, чегара ва ички қўшинлар сафларидан захирага бўшатиш ҳақида ҳамда фуқароларни муддатли ҳарбий ва муқобил хизматга навбатдаги чақириш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ўзбекистон Республикасининг «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида» ва «Муқобил хизмат тўғрисида»ги қонунларига биноан:

белгиланган ҳарбий ва муқобил хизмат муддатларини ўтаб бўлган шахслар Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари, чегара ва ички қўшинлари сафларидан захирага бўшатилади.

1966—1975 йилларда туғилган ҳамда чақириқ муддатини кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган Ўзбекистон Республикаси фуқаролари 1993 йил май—июнь ойларида муддатли ҳарбий ва муқобил хизматга чақирилади.

САМРО ХОНИМ ТАШРИФИ

4 апрель куни Туркия Республикаси Президентининг рафиқаси Самро хоним Ўзбекистон Республикаси Президентининг рафиқаси Татьяна Каримова ҳамроҳлигида республика халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий ассоциациясига ташриф буюрди. Меҳмонларни ассоциация президенти Н. Ғойибов катта эҳтиром билан кутиб олди ва уларга республикамизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг самаралари, дунё халқлари билан боғланаётган маданий алоқалар, республика хотин-қизлари ҳаёти ҳақида гапириб берди.

Самро хоним меҳмондўст ўзбек диёрида кўрсатилган самимий меҳр-оқибат учун миннатдорчилик билдирди.

МИЛЛИОНЕР ПОЛВОН

Термизда миллий кураш бўйича халқаро мусобақа бўлиб ўтди. Унда қумқўрғонлик Ўрол Тўраев Президентнинг 1 миллион сўмлик совринини қўлга киритди. Миллий кураш бўйича ўтказилган бу мусобақада 400 дан ортиқ полвонлар иштирок этди. Ў. Тўраев эса мусобақанинг мутлақ чемпиони деб топилди.

(Ўз мухбиримиз).

МАРКАЗҚУМ ОШ БЕРДИ

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи ташкил топган куни байрами муносабати билан Марказқўмда қабул маросими бўлиб ўтди. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси биринчи котиби Адҳам Орзиматов йиғилганларни қутлуғ сана билан қизғин қутлади. Бир гуруҳ ёшлар ташкилоти фахрийлари, фаоллари фахрий ёрлиқлар, мукофотлар билан тақдирландилар. Шундан сўнг байрамона тузатилган дастурхонга ўзбекнинг азиз таоми — ош тортилди.

ШИФОХОНАДА ШОДИЁНА

Беморлар саломатлиги йўлида меҳнат қилаётган Ўзбекистон тери ва таносил касалликлари илмий текшириш институтида шифокорлар нафақат ўзлари, балки бу ерда даволанаётганлар учун ҳам ажойиб шодиёна тайёрладилар.

Куни-кеча бу ерда баҳор байрами — Наврўзга бағишланган кеча бўлиб ўтди. Йиғилганларни институт директори, тиббиёт фанлари номзоди Комил Йўлдошев, маҳалла фаоллари табрикладилар.

Эл севган ҳофиз Неъматжон Қулабдуллаев, иқтидорли хонанда Ғайрат Ёқубовлар жозибали тароналар билан байрам қатнашчиларига завқ-шавқ улашдилар.

«САЁҲАТЧИ» ҚОРАМОЛЛАР

Ҳозир Хоразмда гўшт нисбатан арзон. Вилоят ҳудудида гўштнинг бозор нархини уч юз эллик сўмдан оширмаслик ҳақида вилоят ҳокимининг махсус фармони бор. Бўлмаса, яқиндагина бир кило гўштнинг нархи олти юз сўмга қадар кўтарилганди.

Ўзимизда гўшт арзонлигидан бошқа ниятда қувонадиганлар ҳам йўқ эмас. Дўстлик шаҳридаги божхона ходимлари «КамАЗ» юк машинасини тўхтатишганда ҳайрон қолишди. Чунки, унда бир эмас ўн саккиз бош қорамол кавш қайтариб туришарди. Қорамолларни бошқа давлатга «саёҳатга» олиб кетаётган Р. Қулбоев деган нафси ҳакалак отган кимса экан. Милиция майори Қ. Бобожонов ва кичик инспектор Г. Авезовлар эндиликда моллар давлат фойдасига мусодара қилиниб, уларнинг йўлбошчиси беш минг сўм жарима тўлашини айтишганда... Р. Қўлбоевнинг қай аҳволга тушганини тасаввур қилаверинг.

БАЙРАМ ТУСИНИ ОЛДИ

Ўзбекистон ёшлари ҳашарининг ўтказиш тўғрисидаги ташаббус бутун республика бўйлаб кенг қулоч ёйди. Ушбу кунда турли жабҳаларда минг-минглаб йигит қизлар сидқидилдан меҳнат қилдилар. Барча вилоятларда иш жойларида шаҳар ва туман фаоллари кўрсатилди. Шаҳарлар, кўчалар, ҳовлилар ободонлаштирилди, боғлар бунёд этилди, қайта яратилди, кўкаламзорлаштирилди. Энг асосийси, давлат ва жамоа хўжаликларида, шаҳар ва туман саноат корхоналарида шу куни ишлаб топилган маблағ ногирон болаларга, ижтимоий муҳофазага муҳтож ёш оилаларга моддий ёрдам сифатида берилади.

Ҳа, ёшлар бор жойда суръат бўлади, эзгу ишларга журъат бўлади деб бежиз айтилмаган. Ҳамма биргаликда жамоа бўлиб заррин кўйи тафтида ҳушчақчақлик, ҳазил мутойибалар билан иш қилаётган ёшларни кўриб ҳавасинг келади. Уларда байрамона кайфиятни кўриб, фидойи экинларнинг бехситйир ҳис қиласан.

Шунингдек бу кун...

ХОРАЗМДА...

Республикамизда шанбалик ўтказиш ташаббуси Хоразм ипакчилик бирлашмаси ёшларидан чиққан эди.

— Шанбаликда 600 нафар ёш меҳнат қилди. Шу куни ишлаб топилган маблағнинг 25000 сўми шанбалик жамғармасига ўтказилди. Корхона ҳудуди ободонлаштирилди, — дейди ЕИ қўмитаси котиби Бобожон Бобожонов.

Урганч шаҳри ёшлари шу куни унум билан ишлаб, шаҳарда кўзга ташланарли ободонлаштириш ишларини амалга оширдилар.

Хоразм Давлат дорилфунуни талабалари янги боғ яратишди.

Вилоятнинг барча шаҳар ва туманларида шанбалик якдиллик билан ўтказилди. Айниқса, Урганч шаҳри, Хева ва Хонқа туманларида ишлар уюшқоқлик билан ташкил этилди.

Қўшкўпир тумани ёшлари ишлаб топилган маблағни темир йўл қурилишига ёрдам учун ажратди.

Янгиариқдаги маданият ва истироҳат боғини ободонлаштиришда 550 нафар ёш қатнашди.

Шу куни вилоят бўйича шанбаликда 120000 дан ортиқ Ёшлар Иттифоқи аъзолари қатнашди.

«ЭКОСАН»— ТАЛАБАЛАР БОҒИ

Шанба куни эрта тонгда чалинган карнай-сурнай садолари талабалар шаҳарчасини тутиб кетди. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи қўмитаси, «ЭКОСАН» жамғармаси ва «ЁШЛИК» талабалар шаҳарчаси ҳокимлиги ҳамкорлигида ташкил қилинган ҳашар кўтаринки руҳ билан бошланди.

— Ҳашар Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи ташкил этилган кун арафасида бошланганни рамзий маъно касб этмоқда, — дейди «Ёшлик» талабалар шаҳарчаси ҳокими муовини Эдгор Шодмонов. — Мақсадимиз шаҳарчада 24 гектарлик «ЭКОСАН» ёшлар боғини ташкил этишдир. Ҳозир бу улкан майдон саҳнида юзлаб тартибсиз экилган манзарали дарахтлар бўй чўзиб турибди. Бугун қўшимча яна 200 туп турли мевали дарахтларни ҳам ўтказамиз. Боғни тартибга келтириш албатта осон кечмайди. Бунинг учун катта маблағ зарур. Шу сабаб Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси ёрдам тариқасида ҳозирча 140 минг сўм, «Экосан» жамғармаси эса бир миллион сўм маблағ ажратди. Собир Раҳмонов туман ҳокимлиги эса бугунги ҳашар харажатини ўз зиммасига олган. Бундан ташқари туман ободонлаштириш бошқармаси томонидан ҳашарчилар оғирини енгил қилиш мақсадида 15 та юк машинаси, 5 та трактор ва битта юк кўтарувчи кран ва бошқа техника воситалари ажратилган.

Ҳашарда Тошкент Давлат дорилфунуни, техника дорилфунуни, юридик олий билимгоҳи, геология қидирув техникуми ва маданият техникуми ва кинотехникум талабалари фаол иштирок этишиб, сидқидилдан меҳнат қилишди. Ҳашар муносабати билан туман озиқ-овқат савдо идораси томонидан ташкил этилган ширинликлар растаси талабаларга хизмат кўрсатди. Ошпазлар дамлаган мазали палов дастурхонга файз киритди.

Раҳмонали АКБАРАЛИЕВ.

* * *

Суратлар муаллифники.

КЕЧА БУГУН ЭРТАГА

● КАНАДАДАГИ Ванкувер шаҳридан хабар қилинишича, бу ердаги учрашув Россияни қўллаб-қувватлаш ҳақидаги умумий ваъдалардан ўзаро аниқ амалий лойиҳаларга ўтиш даврини бошлаб беради, деб ҳисоблайди Россия Федерациясининг Президенти Борис Ельцин. АҚШ Президенти Билл Клинтон билан икки томонлама музокара тугагач, Ванкуверда журналистлар билан бўлган учрашувда Борис Ельцин шу гапни айтди.

● ТАХМИН қилинишича, Россия Федерациясининг Президенти Борис Ельцин Ванкувердан қайтаётиб Братскда тўхтаб ўтади.

● ОЗАРТАЖ ахборот маҳкамасининг хабар қилишича, Юқори Қорабоғда жойлашган арман экспедиция корпусининг бўлинмалари оғир техника ва тўплардан фойдаланиб жануб томонга — Озарбайжоннинг Фузулий туман марказига кучли ҳужум бошлади. Туман ижроия ҳокимияти бошлиғининг девонида ОЗАРТАЖ мухбирига хабар қилишларича, маҳаллий вақт билан соат 19 да шаҳардан беш километр нарида, Говшатли қишлоғида шиддатли жанглар давом этди. Ўша манбадан яна маълум бўлишича, арман қўшинлари Фузулий туман маркази ва қишлоқларига аёвсиз ракета ва тўп ўқлари ёғдирганлар.

● ПРЕЗИДЕНТ Абулфайз Элчибейнинг фармонига мувофиқ, республиканинг бошқа шаҳарлари ва туманлари каби Озарбайжон пойтахти ҳам шанба кундан бери бутун Озарбайжонда жорий этилган фавқулодда ҳолат тартиб-қоидаларига мувофиқ яшай бошлади. Якшанба куни Боку кўчаларида ҳарбий соқчилар пайдо бўлди, миллий телевидение кўрсатувлари бир неча бор тўхтатилиб, шаҳар ҳарбий коменданти, полиция генерал майори Абдулла Оллоҳвердиевнинг Боку аҳолисига мурожаатномаси ўқиб эшиттирилди.

● ИККИНЧИ жаҳон уруши йилларида фашистларнинг қамоқ лагерлари ва зиндонларида қирилиб кетишдан омон қолган собиқ тутқунлар Одессада жафокашлар хотирасини ҳурмат билан эсга олдилар ва ҳалоскорларнинг мардлигига иззат-икром бажо келтирдилар. Одесса 1944 йилнинг апрелида қизил армия томонидан озод қилинган эди. Хотира маросимида шу кунгача яшаб келаётган ва зиндилида уюшмага бирлашган тутқунлар иштирок этишди.

● 14 АПРЕЛЬ — ГКЧП аъзолари устидан суд жараёни ўтказиладиган кун. Бу кун яқинлашган сайин Тула вилояти Ольховец қишлоғи аҳли Ленин номли жамоа хўжалиги В. Стародубцевнинг тақдиридан ташвишга тушмоқдалар. Ҳатто маҳаллий газетада «Стародубцевни ҳимоя қиламиз» деган ойнасўз пайдо бўлди. Бу бежиз эмас. Стародубцев раҳбарлик қилаётган хўжаликда нарх-наволар бошқа жойлардагидан анча арзон: батон нон — 10 сўм, арақ— 120 сўм. Болалар боғчаси ва уй-жой текин...

● ОСЛО шаҳрига жойлашган «Нильсен» маркетинг фирмаси ўтказган тадқиқотларга қараганда, Норвегия Оврупадаги тадқиқ қилинган 16 давлат ичида кундалик кенг истеъмол моллари энг қиммат турадиган мамлакат экан.

● ТИБЕТДА қаттиқ қор ёғди. Натижада Хитойга қарашли бу ҳудуд қўшни Непалдан узилиб қолди. Тибетни ташқи дунё билан боғловчи айрим йўлларда қорнинг қалинлиги икки метрга етади.

● НОРВЕГИЯ ҳукумати Болтиқбўйидан чиқиб кетаётган Россия ҳарбийлари оилалари учун қурилажак уй-жойларга 40 миллион крон ажратганлигини хабар қилди.

● КУБАНИНГ янги ташқи ишлар вазири АҚШ билан икки томонлама муносабатларни яхшилаш учун музокаралар олиб боришга тайёр эканлигини изҳор этди.

● РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО шаҳри аҳолисининг қашшоқ қатламлари яшайдиган чекка қисмида озиқ-овқат дўконлари талон-тарож қилинди. Кейинги икки кеча-кундузда еттита универсам ва нон дўконлари қаттиқ зарар кўрди.

Ҳужжатсиз чоллар

Баъзилар ишонмас, балки. Аммо ҳақиқат бу. Ёқуб бува шаҳарга тушибдилар. У ёқ, бу ёқни айлангач, қарилик нафақасини белгилайдиган идорага кирибдилар.

— Келинг бува, хизмат?

Хушмуомалалик билан жой кўрсатибди туман ижтимоий таъминот бўлими ходими.

— Нафақам оз. Шуни ошириб берсанглар, дегандим. Стажим ҳам кўп.

— Бува узоқ ишлаганингизга ишонамиз, — дебди у. — Лекин тўғри тушунинг, бизга далил керак. Меҳнат қилган идорангиздан стаж тўғрисида маълумотнома ҳамда гувоҳ сифатида уч тенгқурингизнинг паспортини олиб келасиз.

Ёқуб бува қишлоққа қайтибдилар. Маълумотнома дарров ҳал бўлибди. Аммо паспорт йўқ эмиш. Ҳамёшлари — етмишдан ошганларнинг уч-тўрттасидан сўрабдилар. Ҳаммасида бир хил жавоб эмиш.

— Паспортимиз йўқ!

Суриштириш бошланибди. Ундан, яна бировдан. Ахири уч паспорт топилибди... Бир катта қишлоқда.

Қишлоқдаги қарийб ҳар бир рўзғорда бир нафар қария бор. Улар сони мингтадир, икки мингтадир. Етмиш ёшдан ошганлариям бордир, юз юз эллик нафар. Шу чоққача бувалар, момолар ҳужжатга зарурат сезган эмас. Ўшандан-да, уларда паспорт йўқ. Нега энди зарурат сезилмаган? Ҳамма бир-бирини билади. Ҳасан бува, Овла бува, Ғани бува, Суяр бува, Турмон бува, Имон бува, Норқул бува, Алиқул бува. Булар шу юртнинг оғирини енгил қилганлар. Насл-насаби аниқ. Қишлоғи аниқ, уруғ-аймоғи аниқ.

Бизда ҳужжатга эмас, лафзга ишонадилар. Биров бировни алдамайди. Ҳақиниям емайди. Шунданми нафақа пулини тарқатаётган почтачи шу маҳалгача момоданми, бувадами фамилиянгиз ким, деб сўрамаган. Хумор момо, Бўстон момо, Тошмўқум момо, Чучув момо, Мейлихол момо, Мастура момо, Қалмоқ момо, Қизлар момо. Уларнинг фамилиясини айтиш шарт эмас. Юзларидаги нурнинг ўзи паспорт.

Одамларни ҳамиша ишонч боғлаб туради. У сўндими, ўнта паспортинг бўлсаям барибир. Биздаги шу тугуннинг сўтилмаганига кўплар қойил. Биров-бировга ўттиз минг, олтмиш минг қарз берсаям нотариал идорага чопмайди. Гувоҳ ҳам шартмас. «Энг муҳими одамнинг лафзи ҳалол». Биз ана шу ақидага сажда қилиб яшаймиз.

Қ. ЭШМАТ,
Қашқадарё вилояти. Шаҳрисабз райони.

Ўлкамизда кезмоқда Наврўз

Яхши кунларга бақамти келган Наврўзи олам тантаналари жумҳуриятимизнинг ҳар бир бурчагида кенг нишонланмоқда. Куни кеча байрам шодиёналари Тошкент Давлат аграр дорилфунунида ҳам бўлиб ўтди. Дорилфунун қошида ташкил этилган бадиий ҳаваскорлик гуруҳлари ижросидаги куй ва қўшиқлар кечага ўзгача руҳ ва ўзгача файз бағишлади. Энг қувончлиси, шу куни оммавий рақслардан ҳеч ким четда қолмади. Талабалар ҳам, устозлару, узоқ-яқиндан келган меҳмонлар ҳам роса яйрашди.

СУРАТЛАРДА: байрам тантаналаридан лавҳалар.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ суратлари.

Ўтиш даври сабоқлари

ЭЛЛИК БИРИНЧИ БАҲОР

АНДИЖОН ВИЛОЯТИ ЁШЛАР ИТТИФОҚИ ТАШКИЛОТИНИНГ XXIV КОНФЕРЕНЦИЯСИДАН КЕЙИНГИ ЎЙЛАР

1993 йил Андижонга шиддат билан кириб келди. Бу билан айтмоқчи бўлаётган фикрларимизга образли таъриф бермоқчи эмасмиз. Ростиям шу. Республика раҳбариятининг ташаббуси билан вилоятдаги ижтимоий-иқтисодий вазиятни синчиклаб ўрганиш, узоқ йиллар давомида Андижонга ин қуриб, фуқароларнинг осойишталигига хавф солиб келаётган жиноятчиларнинг танобини тортиб қўйиш, ўз мансабини, керак бўлса, эътиқодини эҳтиёжига бўйсундириб олган казо-казоларнинг ҳурмача қилиқларини фош этиш, янги йилнинг илк кунларидан бошланган эди. Ҳайрли ва ўз вақтида бошланган курашни халқ қўллаб-қувватлаб турди. Андижонликлар янги юртбоши сайлаб олишди...

Вилоят ҳокими этиб тасдиқланган Қобилжон Обидов конференциядан бир кун олдин ёшлар ташкилотларининг етакчиларини қабул қилди. Бу унинг Ёшлар Иттифоқи раҳбарлари билан биринчи расмий учрашуви эди. Учрашувда ҳоким ҳамма билан қўл олишиб, бирма-бир танишиб чиқди, уларнинг ишлари билан қизиқди, муаммоларини қулоқ бериб тинглади. Бугунги ёшлар ҳам анойи эмас, вилоятнинг янги раҳбари ҳузурида ҳар хил майда-чуйда дардларни дастурхон қилиб ёзишмасдан, бўладиганини гапиришди-қўйишди. Суҳбат ошкора ва самимий кечди. Эртаси куни делегат Қобилжон Обидов ҳам кўп қатори конференция ишида қатнашди.

Вилоят Ёшлар Иттифоқи қўмитасининг саркотиби Зафар Саидхўжаев анча «пишган» раҳбар. Маъруза матнини ўқиб эшиттиришдан кўра, мазмунини ҳаммабоп қилиб тушунтира олиш унинг эски одати. Бу галгиси ҳам шундай бўлди. Залга йиғилган 108 нафар делегатлар ҳам, таклиф этилган меҳмонлар ҳам ҳисобот маърузасини бошдан-оёқ, синчковлик билан тинглашди. Аслини олиб қараганда, ташкилотнинг уч йиллик давр давомидаги фаолиятини ярим ёки бир соатда таҳлил этишнинг ўзи қийин. Уч йил давомида, қанчадан-қанча сувлар оқиб ўтди, замонлар ўзгариб кетди. Тузум ҳам, сиёсат ҳам бўлакча. Ташкилот эса яшаяпти.

Айни кунларда вилоят Ёшлар Иттифоқи ташкилоти 181 минг йигит-қизни ўз атрофига уюштирган. 181 минг деган рақам айтишгагина осон. Агар ҳар бир рақамнинг ортида у ёки бу турда фикрлашга, ишлашга, яшашга эга бўлган ёшларнинг борлигини ҳисобга оладиган бўлсангиз, ташкилотнинг жуда катта куч ва имкониятини тасаввур қилишингиз мумкин. Вилоят ёшлари кириб бормаган соҳанинг ўзи йўқ. Халқ ноиблари Кенгашларидан тортиб, узоқ Туркистон-Олой тизмасидаги чўпон-чўлиқларгача ёшлар билан ҳамкорлик қилишади. Саркотиб, асосан, ташкилотнинг ҳаётида алоҳида из қолдирган ишлар хусусида тўхталиб ўтди. Афғонистондаги бемаъни урушда 140 нафар андижонлик навқирон йигитлар шаҳид кетди. Ўша жанглардан эсон-омон қайтиб келганлар ҳақида, марҳумларнинг оила аъзолари ҳақида ғамхўрлик қилиш ёшлар ташкилотларининг гарданида. Биргина ўтган йилнинг ўзида афғончиларнинг юкини енгиллатиш учун юз минг сўм маблағ сарфланди. Кам таъминланган ва ночор кишилар, шунингдек, Марҳамат ва Балиқчидаги болалар уйида тарбияланувчиларга хайр-эҳсон сифатида 80 минг сўмдан зиёдроқ пул тарқатиб берилди. Одатда закот ёки эҳсон миннат қилинмайди. Маърузачи ҳам мана шу оддий ҳақиқатга амал қилди. Улар хусусида гапирмасдан, эрта ёки индин бажарилиши лозим бўлган савобли ишлар ҳақида тўхталиб ўтишни афзал деб билди. Ва тўғри қилди ҳам! Ибратли ишларни халқнинг ўзи яхши билади. Баҳони ҳам унинг ўзи бераверсин.

Ёшлар ташкилотини бугун нималар ташвишга солаяпти? Эҳ-ҳе деворасан беихтиёр. Ташвишу муаммоларнинг қай бирини санаш мумкин? Маблағ-муаммо, аъзолар сонининг тобора камайиб бораётгани-муаммо, ўсмирлар орасида жиноятчиликнинг тобора ўсиб бораётганлиги-муаммо,.. Ана шу қийинчиликларни кўра била туриб, умрининг энг ғанимат лаҳзаларини «зўрға кун кўраётган ташкилот» билан боғлаган, борига шукр, йўғига сабр қилиб ишлаётганларни ким деб аташ мумкин? Фидойи деса бўладими уларни? Бизнингча, ҳа. Ташкилот аъзоларининг сони ҳисобот даври мобайнида 62 минг кишига камайиб кетганлиги рост. Лекин гап сондами? Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида юз берган инқироздан ташкилотни эсон-омон олиб чиқиш учун уларда эртанги кунга ишонч, бажараётган ишларига ҳафсала, муҳими дилида эътиқод бўлса бўлгани. Ҳамма гап мана шунда. Мустақиллигимиз боис тикланиб бораётган миллий, маънавий ва маданий қадриятларимиз Андижон тупроғида, унинг уйғоқ одамлари ва айниқса, ёшлари тимсолида ҳам шундоққина кўзга ташланиб турибди. Вилоят Ёшлар Иттифоқи ўзбекнинг фахри, жаҳонгир давлатпаноҳ ва шоир Мирзо Бобур таваллудининг 510 йиллигини ҳақиқий байрамга айлантириб юборганлиги ҳақида илгари ҳам ёзган эдик. Оташзабон шоира, Нодирабегимнинг 200 йиллик тўйига бағишланган тантаналар, Жалолқудуқ шаҳрида ўтказилган Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ва Ўзбекистон ёшларининг халқаро анжуманлари, турли баҳс ва мунозара кечалари ҳам ёшлар ташкилотларининг ташаббуслари маҳсули бўлди.

Андижонда ёшлар ташкилотига асос солинганидан бери ярим аср вақт ўтган бўлсада, унда ишлаб кетган бирорта раҳбар ёки оддий ходимнинг чекига «эртага нима бўлади энди ҳисобимиздаги ақча ойлик маошимизга етиб қолармикан», мазмунидаги ташвиш тушган эмас. Қолаверса, бу ташкилот ўзининг «пиллапоялик» вазифасини ҳам аллақачон бошидан соқит қилган. Шу боис вилоят қўмитаси икки йил олдин ёшларнинг пул-буюм лотореясини ташкил этди. Лотерея республика миқёсида ва ҳатто, қўшни жумҳуриятлар аҳолисига ҳам сотилган эди. Ундан келган 700 минг сўмлик фойда, асосан ҳайрия ишлари ва оммавий-маданий тадбирлар учун сарфланди.

Ёдингизда бўлса, бир пайтлари пахта етиштиришда Андижоннинг олдига тушадигани йўқ эди. Кейинги уч йил давомида пахта экиладиган майдонлар кескин қисқартирилиб, аҳолига уй-жой қуриш учун томорқа қилиб берилди. Уй-жой қурадиганларнинг, янги турар-жой биноларига муҳтож бўлганларнинг деярли юз фоизи мана шу ёшлар. Қишлоқ ёшлари ҳақида бош қотириш илгарийам Ёшлар Иттифоқи ташкилотларининг зиммасида эди. Бугун ҳам, эртага ҳам шундай бўлиб қолаверади.

Ўтган йили қўмита ташаббуси билан дон ўрим-йиғимида иштирок этувчи ёш комбайнчилар ўртасида танлов ўтказилди. Ғолиблар аниқланиб, қимматбаҳо совғалар ва ёрлиқлар билан тақдирланишди. Ўша ташаббусни ва рағбатни ҳали-ҳалигача завқ билан эслашади. Бу шунчаки ҳавойи гап эмас, балки бажарилган меҳнатга яраша берилган муносиб баҳо ҳам эди. Вилоятда истеъдодли ёшлар талайгина. Уларнинг аксарияти туманларда яшашади. Қишлоқлардаги маиший-маданий аҳвол ҳаммамизга яхши аён. Дурустгина овозга эга, қўшиқчи ёшлар ёки хонандалар тўйма-тўй юришдан бошқа иложлари йўқ. Ёшлар Иттифоқидагилар эса мана шу истеъдодларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш мақсадида «Водий булбули», ва «Андижон оҳанглари» каби кўрик-танловлар ўтказди. Вилоят маданият бошқармаси билан ёшлар ташкилотларининг ҳамкорлиги туфайли бу каби кўнгилочар тадбирлар тез-тез ўтказилиб турилибди. Айниқса, Асака шаҳри, Қўрғонтепа, Балиқчи ва Пахтаобод каби туман ёшларининг бу соҳадаги фаолияти анчагина жонланди.

Конференция ишида қатнашиб, ўзининг амалий таклифларини куйинчаклик билан изҳор қилган тенгдошларимизга термулиб, Андижон вилояти Ёшлар Иттифоқи ташкилотини мана шу катта довон сари одимлаётган карвонга қиёслатимиз келди. Балиқчи тумани ёшларининг етакчиси Матлуба Ҳалилова, Бўз туманидаги М. Жалолов номли ширкат хўжалиги ишчиси Қаҳрамон Қаюмов, Қўрғонтепа тумани Ёшлар Иттифоқи қўмитаси котиби Мухтор Хўжақулов, Жалолқудуқдаги ип-йигирув фабрикаси директорининг ёшлар масалалари бўйича ўринбосари Муқаддам Парпиева, вилоят уйғур-миллий-маданий маркази директори Ҳасаноҳун Мусаев, вилоят фахрийлар Кенгашининг раиси, Ўзбекистон Республикаси халқ ноиби Турсуной опа Каримова ва бошқаларнинг жиддий чиқишлари анжуман ишини сезиларли жонлантирди. Илгари бир нарсадан қўрқардик. У ёки бу мақсадда ўтказилаётган тадбирларда дин арбобларининг иштироки қатъий таъқиқланган эди. Бу сафар бўлакча бўлди. Музокараларда вилоят имом-хатиби Абдулатиф ҳожи Ҳошимжон ўғли ҳам қатнашди. Домланинг диний идора вакиллари ҳам ёшлар ташкилоти билан ҳамкорликда иш олиб боришга тайёр эканликлари ҳақидаги ибратомуз фикрлари бу ерда йиғилганларнинг кўнглидаги яхши умид ва ниятларга мос бўлиб тушди.

Энди конференциянинг хулосаси — қарор ҳақида икки оғиз. Дарвоқе қарорнинг ўзи нима? Ўтган вақт давомида амалга оширилган ишларга баҳо бериш, эртанги куннинг режаларини белгилаб олиш холосми? Балки шундайдир. Ҳар не бўлганда ҳам қарор ҳақиқатни кўрсата билиши керак. Тўғрисини айтадиган бўлсак, конференция қабул қилган қарор атрофида жиддий мунозара ва тортишувлар бўлишини кутган эдик. Лекин бундай бўлмади. Нега? Назаримда, бу галгиси ҳам ўтган йиллардагидан андоза олиб ишлангандек эди. Атиги 7 банддан иборат бўлган қарор лойиҳаси «бир овоздан» қабул қилинди. Фақат...

14 февраль Заҳириддин Муҳаммад Бобур туғилган кунни «Ёшлар куни» деб эълон қилиш ҳақидаги таклиф лойиҳадан чиқариб ташланди. Чунки хазрат шоир таваллуд топган куннинг ўзи бутун Шарқ учун байрам эмасми? Уни ташкилот анжуманининг қарори билан кафолатлаб қўйиш шарт эмас, деб ҳисоблашди йиғилганлар. Таклиф этилган меҳмон сифатида биз ҳам уларнинг фикрини маъқулладик. Сабаби қандайдир қарор ёки фармойишлар билан байрам ясаш ҳеч қачон ва ҳеч қаерда ўзини оқлаган эмас. Бунга яқин ўтмишимизнинг ўзи гувоҳ. Шундай эмасми?

Андижон вилояти Ёшлар Иттифоқи қўмитаси вилоят Халқ Демократик партияси кенгаши билан ўзаро шартнома асосида фаолият кўрсатаяпти. Кўпгина тадбирлар мана шу ҳамкорликнинг натижасида амалга оширилаяпти. Ўзаро ҳурмат ва манфаат бўлган жойда эса ҳамиша барака бўлади.

Конференция ишида Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг саркотиби Адҳамжон Орзиматов, вилоят ҳокимининг ўринбосари Назиржон Саидовлар иштирок этишди. Андижон вилояти Ёшлар Иттифоқи ташкилотининг XXIV конференцияси якунида қўмитанинг янги таркиби сайланди. Иштирокчилар қўмита кенгашининг раислигига Зафаржон Саидхўжаевни қайта сайлашни ёқлаб, овоз бердилар. Энди ташкилотни кенгаш бошқаради. Бошқарувнинг номи ўзгаргани билан, моҳияти ўзгармаса, бундай ўзгартиришдан ҳеч кимга наф йўқ. Андижонлик ёшлар, хусусан, уларнинг етакчиси Зафаржон буни яхши тушунади...

Бундан 51 йил муқаддам, айни баҳор кунларида Андижонда ёшларнинг расмий ташкилотига асос солинган эди. Умр деганлари ҳаётнинг «ялт» этиб кўзга ташланган бур фурсати экан, холос. Қаранг-а, кўз очиб-юмгунча 50 та баҳор ўтиб кетибди. Андижонга эллик бора турналар келиб-кетди. Эллик биринчи баҳор ушбу ташкилотнинг умидли эртаси учун навбатдаги тамал тошини қўйганлиги рост бўлсин. Йил бошида дилга тугиб қўйилган ҳар қандай ниятлар эса, албатта, ижобат бўлғусидир.

Рустам Бой МУҲАММАД,
«Туркистон» ўз мухбири. Андижон вилояти.

АЗИЗ ҚАРДОШЛАРГА ОЛИЙ ЭҲТИРОМ

ИШБИЛАРМОНЛАР УЧРАШУВИ

Мамлакатларимиз ўртасида имзоланган ўзаро манфаатли шартномалар ва битимларнинг амалга ошуви кўп жиҳатдан ишбилармонларга боғлиқ. Улар зиммаларидаги юксак вазифаларни дилдан ҳис қилаётгани «Ўзбектуризм» миллий компаниясининг маданий-маърифий марказида бўлиб ўтган учрашувда яққол кўринди. Учрашувда Ўзбекистон Республикаси вазирликлари, идоралари, концернлари, саноат корхоналарининг раҳбарлари ва туркиялик номдор тадбиркорлар, ишбилармонлар ўзаро ҳамкорлик уфқлари кенгайиб бораётганини таъкидладилар.

Турк ишбилармонларининг бу галги ташрифи ўзаро алоқаларимиз янада мустаҳкамланишига хизмат қилиши шубҳасиз. Айни пайтда Ўзбекистон ишбилармонлари уюшмаси билан Туркия савдо-саноат палатаси ўртасида бу борада битим тузилган. Бу ҳужжат ўзаро фикр ва ахборот алмашишнигина эмас, балки кадрлар тайёрлаш, ҳамкорларни топиш борасидаги ҳаракатларни мувофиқлаштиришни ҳам кўзда тутади.

Турк ишбилармонларининг пахтани қайта ишлаш заводлари қурилишида бизга кўмаклашаётгани ғоят муҳим. Чунки, республикамизда етиштирилаётган пахтанинг қарийб 90 фоизи ҳамон хом ашё сифатида четга сотилмоқда. Қорақалпоғистонда, Андижон вилоятида қурилган ва қурилиши мўлжалланаётган янги заводлар миллий даромадимизни бойитишга катта ҳисса қўшажаги аниқ. Бу — янги иш ўринлари, бежирим либослар, халқимизнинг тўкин дастурхони демакдир.

Туркия расмий делегацияси сафарининг илк куни ана шундай сермаҳсул бўлди.

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН МУЛОҚОТ

Икки қардош давлат раҳбарлари матбуот вакиллари билан учрашдилар.

Учрашувда Ўзбекистон Президенти Туркия билан ҳамкорлик ва дўстлик ришталарининг мустаҳкам боғланишини тарихан табиий жараён деб баҳолади. Ўтган бир асрдан кўпроқ вақт мобайнида бу икки тақдирдош халқ аввал чор Россияси, кейинчалик Шўро тузуми даврида бир-биридан узоқлаштирилди, ҳатто алоқаларни тиклаш ниятида қилинган анчайин ҳаракатларга ҳам пантуркизм тамғаси босилди. Мустақиллик шарофати билангина қардошлик ришталари қайтадан боғланди.

— Энди биз, ўзбек ва турк халқлари абадий биргамиз, — деди Ислом Каримов. — Бу бирликни, дўстликни ҳеч ким бузолмайди.

Туркия Республикаси Президенти Турғут Ўзол жаноблари икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорлик ривожланиб бораётганидан ниҳоятда мамнунлигини эътироф этди. Жумладан, у Туркия давлат делегациясининг Марказий Осиё мамлакатларига қилаётган сафари айнан Ўзбекистондан бошлангани бежиз эмас, деб таъкидлади. Чунки, Ўзбекистон — аҳолиси кўп мамлакат, унинг раҳбарияти ўтказаётган тинчликсевар сиёсат дунё миқёсида қўллаб-қувватланаётганининг ўзи ҳам республиканинг мустақил давлат сифатида жаҳон мамлакатлари қаторидан муносиб ўрин олганидан далолатдир, деди.

— Биз, — деди Туркия Президенти, — Ўзбекистоннинг қўшни давлатларга, хусусан, Тожикистон ва Афғонистонда нисбатан яхши қўшничилик сиёсатини тутаётганини қўллаб-қувватлаймиз, бу борада Ислом Каримов билан фикримиз бир эканидан мамнунман.

Туркия Президенти Турғут Ўзол сўнгги пайтларда Озарбойжон ва Арманистон давлатлари ўртасидаги қонли тўқнашувлардан беҳад ҳавотирдалиги, бу заминда сабабсиз қон тўкилаётгани, мавжуд низоларни музокаралар йўли билан ҳал этиш мумкинлиги хусусида гапирди.

Сўнгра икки давлат раҳбарлари журналистларни қизиқтирган кўплаб саволларга батафсил жавоб бердилар.

* * *

Туркия Республикаси Президенти Турғут Ўзол Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ҳамроҳлигида Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасига ташриф буюрди.

Маҳкаманинг улкан залида Ўзбекистон Республикаси вазирликлари, идораларининг раҳбарлари, Тошкент шаҳар жамоатчилиги вакиллари билан учрашув бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов қарийб бир ярим аср давомида бир-биридан зўрлик билан узиб қўйилган ўзбек ва турк халқларининг дўстлиги, биродарлиги, ҳамкорлигини тиклаш замони келганини мамнуният билан қайд этар экан, бу хайрли ишда Туркия Республикаси Президенти Турғут Ўзол салмоқли ҳисса қўшаётганини таъкидлади.

Мамлакатимиз жамоатчилиги номидан сўзлаган Ўзбекистон халқ шоири Э. Воҳидов, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Т. Қаипбергенов туркий бирликнинг тантана қилаётганидан қувонч изҳор этиб, бу борадаги хайрли ишларнинг бошида турган ҳар икки мамлакат Президентларига ғайрат ва шижоат тиладилар.

Тошкент давлат иқтисодиёт дорилфунуни ректори С. Ғуломов дорилфунун илмий кенгашининг Туркия Президенти Турғут Ўзол жанобларини дорилфуннинг фахрий докторлик унвони билан тақдирлашга қарор берганини маълум қилди.

Туркия Республикаси Президенти жаҳон илмий доираларида ўз обрў-эътиборига эга бўлган бу илм масканининг докторлик либосини кийиб, дипломини қабул қилишдан мамнуният изҳор этди.

Самимият ва юксак руҳ ҳукм сурган учрашув якунида Ўзбекистон Президенти Туркия Президентининг мамлакатимиз келажагига билдирган ишончи ҳамда халқимизга меҳри учун миннатдорлик изҳор этди.

* * *

Туркия Республикаси Президенти Турғут Ўзол шу куни Тошкентнинг кўркам манзиллари билан танишди. Жумладан, шаҳардаги турк эрлар лицейига ташриф буюрди.

Шу оқшом Ўзбекистон Республикаси Президенти Туркия Республикаси Президенти шарафига зиёфат берди.

Туркия расмий делегациясининг Ўзбекистонга сафари давом этмоқда.

(ЎзА).

* * *

СУРАТЛАРДА: журналистлар учун матбуот конференцияси; Ўзбекистон Республикаси вазирликлари, идора раҳбарлари, Тошкент шаҳар жамоатчилиги вакиллари билан учрашув пайти.

ЎзА суратлари.

Сафарнома

Аҳмаджон МЕЛИБОЕВ

Миминг саволи ҳарқалай жавобсиз қолмади. Бунинг устига кўпгина масалаларда фикримиз ҳамоҳанглигидан хурсанд бўлдим. Ким айтган эди, уйнинг ичидаги нарсалар мезбондан кўра меҳмонга яхши кўринади, деб.

Бир куни Мими Индианадаги жами ўзбекларни — мен, Шаҳроний, Хайрулла ва Эргаш акани ҳамда ўзбекзабон амриқолик дўстларини уйига таклиф этди. Мезбон атлас кўйлак, атлас лозим кийиб олган. Бошида бухороча дўппи. Ерга атлас кўрпачалар тўшалган. Дастурхонда японларнинг океан мавжудотларидан тайёрланадиган энг тансиқ таомлари. Пахта гулли чойнак-пиёлаларда ҳинд чойини Тошкентда, худди куёв чақириқда ўтиргандай, мириқиб ичаяпмиз. Ҳамма чордона қуриб олган. Олинг-олинг манзиратларини, чой узатишдаги назокатларни кўрсангиз эди. Суҳбат мавзуи Ўзбекистон, мустақиллик, тарих ва маданият, Бобур, Улуғбек...

Вақт алламаҳал бўлиб қолгач, эртанги сабоқларни эслаб дастурхонга фотиҳа ўқидик, юртга омонлик, ҳозир бўлганларга сиҳат-саломатлик тилаб ўрнимиздан турдик. Мими қўлини кўксига қўйиб «буниси ҳисобмас, бошқа бир келасизлар», деди.

Бундай пайтлари Ватандан олисда, ўзга бир юртда, ўзга одамлар орасида эканлигингни тамомила унутасан. Кўнгил яйраб кетади, дилингда ифтихор туйғулари мавжланади. Бундай ҳолатларни бутун сафар давомида ҳис қилиб турдим.

Ўзбек тилини худди ўзимиздай ўрганган Дэвид Тайсонга алоҳида тўхталиб ўтишим керак. У тўрт йил ичида наинки тилимизни, аския пайровларини, тилимиздаги нозик кочиримларни, шева талаффузларини, наманганликлар, самарқандликлар, тошкентликларнинг урф-одатлари, характерли ибораларини ҳам ўрганибди. Мен ундан бир нарсани сўраган эдим, «билмайман, шу чоққача миш-миши ҳам чиққани йўқ», деб жавоб берди. Машинада Блумингтондан Урбано шаҳрига кетар эканмиз, йўлда тўхтаб бироз дам олдик, сўнг Дэвид рулга ўтирар экан, «қани, сурдикми», деди менга қараб. Энг қизиғи, у менга Ўзбекистонда, Қирғизистонда бўлганида олган суратларини кўрсатди. Районлар, қишлоқлар, дарёлар, кўллар, йўллар, колхоз ва совхозларнинг номларини яхши билади. Юзлаб одамларнинг исмларини, хизмат лавозимларини айтади. Бир пайт десангиз, кўзимга таниш тоғлар, таниш одамлар кўрингандай бўлди. «Бу жойлар Қаравоннинг тепаси, Қорасув деган қишлоқ. Саричелакка яқин», дейди. Мен ҳайратланиб «Ҳа, мен туғилиб ўсган жойлар», дедим. Маълум бўлишича, Дэвид ёзда худди шу жойда тадқиқотчи ўртоғи Расел билан дам олишган, қирғизларга меҳмон бўлиб, қимизга роса тўйишган экан. «Мана бу аёлга қойил қолдим, — дейди у бир жувоннинг суратини кўрсатиб. — Ўн иккита фарзанди бор. Биз ўша ердалигимизда тунда ўн учинчиси туғилди. Яйловдаги ўтовда денг. Катта қизлари доялик қилишибди. Укаларининг деярли кўпчилиги ўтовда туғилишганидан, доялик қилишга ўрганиб кетишган экан. Бир кундан кейин қарасам, эжа отга миниб ишга кетаяпти...»

(Боши ўтган сонларда).

Амриқоликлар тилимизгагина эмас, неча минг йиллик тарихимизга ҳам қизиқишмоқда. Асли покистонлик Адиб Холид жадидлар тарихини, Миоки Хирояма, Томас, Тоор ўзбекчани қунт билан ўрганишмоқда. Миоки ўз ҳисобидан Тошкентга келиб кетди. Ўзбек халқи ижодини ўрганиб уни япон фольклорига қиёсламоқчи. Кейти Расмуссен Орол фожиаси, Ўрта Осиёда ерга эгалик, қишлоқ хўжалигига доир ислоҳотлар тўғрисида илмий иш ёзмоқда.

Мен бундай ёшларни Индиана, Иллиной, Оҳайо, Мадисон-Висконсин, Жоржтаун университетларида бўлиб кўплаб учратдим. Ҳаммаларини номма-ном санаш қийин. Улар ўзбек профессорлари Назиф Шаҳроний, Хайрулла Исматуллаев, ватандошимиз Юлай Шомил ўғли, афғонистонлик иқтидорли олим Аълам Поёндларнинг шогирдлари, Индиана университети жойлашган фусункор Блумингтон шаҳрига Хайрулла акадан сабоқ олиш учун Амриқонинг анча олис штатларидан талабалар келиб туришади.

Хайрулла акани Индиана университетига таклиф қилишганига ҳадемай уч йил бўлади. Шу йиллар ичида ҳафталигимизда иқтидорли олимнинг ўндан ортиқ мақолалари эълон қилинди. Бу мақолалар туфайли бизнинг кўз ўнгимизда тамомила янги — бўрттирилмаган, камситилмаган ҳақиқий Амриқо намоён бўлди. Хайрулла ака сабаб биз ватандошларимиз Рўзи Назар, Ғиёсиддин Насафий ва уларнинг оила аъзолари билан танишдик. Афғон урушида асирликка тушган аскар йигитларимиз тақдиридан бохабар бўлдик. Фидойи олимлар Юрий Брегел билан Назиф Шаҳронийни ўзимиз учун кашф этдик. «Махсус мухбиримиз АҚШдан хабар [illegible]» рукни остида эълон қилинган туркум мақолалар ёрдамида биз Амриқо [illegible]верситетларига, мамлакат пахтазорларига саёҳат қилдик, ватандошларимиз хонадонларида меҳмон бўлдик.

Ўтган йили газетхонлардан бири редакциямизга мактуб йўллаб «Хайрулла ака Амриқода нима иш қилади?» деб сўраган эди. Хайрулла ака Амриқода амриқоликларга ўзбек тилидан сабоқ беради. Олимнинг асосий иши шу. Аммо бошқа ишлар ҳам бор. Хайрулла аканинг ўзбек тили сабоқлари кўпинча Ўзбекистонда кечаётган ижтимоий-иқтисодий жараёнларга доир баҳсга айланади. Ўзбекча тили аста-секин чиқиб келаётган талабалар худди болалардай уни беадоқ саволларга кўмиб ташлашади. Бундай манзарани ўзим кузатдим. Ҳафталигимизда, «Туркистон»да, «Шарқ юлдузи»да ва яна бошқа нашрларда босилган мақолаларни синчиклаб таҳлил қилишганидан кейин (бу таҳлилларни кўрсангиз эди, баъзи хом-хатала ишларимиз учун ҳижолат чекишга ҳам тўғри келди) уларнинг ҳар биридан ўнлаб саволлар чиқади. Умумхалқ муҳокамасига қўйилган муҳим лойиҳалар, қабул қилинаётган қонунлар, расмий ҳужжатларнинг у ёки бу моддаларини шарҳлаш, тушунтириш лозим бўлади.

Ўзбекистон Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлиб, байроғимиз бу мўътабар ташкилот биноси олдида ҳилпирай бошлаганида ватандошларимиз қанчадан қанча йўл босиб, бу тарихий дақиқаларни ўз кўзлари билан кўриш учун Нью-Йоркка келишган. Ўша кундан бошлаб Хайрулла аканинг ётоқхона-уйидаги телефон тиним билмайди. Ўзбекистоннинг жаҳон миқёсида эътироф этилгани билан қутлаганлар қанча, байроғимиз ранглари, юлдузлар сонини шарҳлаб беришни сўраганлар қанча, элчи қачон келади, элчихона қачон иш бошлайди.

Хайрулла аканинг бир дақиқа бўш вақти йўқ. Мустақилликка эришганимиздан кейин у кишига турли хил буюртмалар кўпайиб кетган. Улар орасида Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилмоқчи бўлган, ҳамкорлик қилаётган кўплаб ташкилотларнинг буюртмалари ҳам бор. Яқинда олимнинг Амриқо тинчлик корпуси кўнгиллилари учун махсус тайёрлаган «Ўзбек тили» қўлланмаси Вашингтонда босмадан чиқди. Колорадо штатида жойлашган Ньюмонт корпорациясининг буюртмасига биноан Хайрулла ака «Инглизча—ўзбекча сўзлашув китоби»ни ҳозирлади. Индиана университети олимнинг ўзбек тилини ўрганаётган амриқоликлар учун махсус ёзган «Ҳозирги замон ўзбек тили» китобини нашрга ҳозирламоқда.

Олимнинг бу йилги режалари янада катта. Университет кутубхонасида сақланаётган кўплаб китоблар бевосита Ўзбекистон, Туркистон тарихига оид. Уларни ўрганиш, умумлаштириш ва мазкур китоблар қатларидаги не-не ҳақиқатлардан халқимизни хабардор қилиш учун бир олим имкониятлари камлик қилади. Дарвоқе, мен билан деярли бир вақтда тилшунос олимимиз, филология фанлари доктори Эргаш ака Умаров ҳам Индиана университетига ишга келди. У киши амриқолик талабаларга, ёш олимларга эски ўзбек ёзувидан дарс бериш билан бирга махсус дарслик ҳам ёзадилар. Амриқонинг бир университетида бир эмас уч ўзбек профессори ғайрат-шижоат билан ишлаётганининг ўзи биз учун катта ифтихор эмасми?!

* * *

Индианадаги ўзбекча илмий тадқиқотларнинг бош ташаббускори зукко олим, тарихимиз ва маданиятимизнинг фидойиси Юрий Брегелдир. Олимнинг саъй-ҳаракатлари туфайли университетнинг Яқин Шарқ бўйича тадқиқотлар маркази кутубхонасида ўтмиш тарихимиз, маданиятимизга доир энг нодир китоблар, қўлёзмалар тўпланган. Уларнинг айримларини тишим ўтганича варақлаб ўтириб, ўзим туғилиб ўсган қишлоқдаги «Шоҳ Фозил» деб номланувчи қадим мақбара қурилиши тарихига оид маълумотларга дуч келганимда қанчалар қувонганимни билсангиз эди. Юрий Брегелнинг дастлабки илмий иши Хоразм туркманлари тарихига, Хива хонлари меросига бағишланган. Хоразмнинг аллома фарзандлари Мунис ва Огаҳий томонидан яратилган, ўтган асримизнинг ноёб ёдгорликларидан бири бўлмиш «Фирдавс ул-иқбол»нинг танқидий матнини иловалар, изоҳлар билан нашр эттириши маданий ҳаётимизда катта воқеа бўлди. Эргаш ака Умаровнинг газетамизда эълон қилинган мақоласида таклиф этилганидек, бу иш учун олимга Ўзбекистоннинг олий мукофотини топширса бўлади.

Кутубхонада қадим Туркистонга оид дунёнинг турли бурчакларида нашр этилган, илмий аҳамиятга молик жамики китобларни кўриш мумкин. Туркийлар тарихи бўйича илмий кузатувлар олиб бораётган тадқиқотчилар учун бу ерда ҳамма имкониятлар мавжуд. Ўзимизнинг шарқшунослик институтимиздан, Англиянинг Оксфорд университети кутубхонасидан, Париж миллий кутубхонасидан, Ҳиндистоннинг Патна, Бурхонпур, Калкутта шаҳарларидан, Худобахш шарқшунослик марказидан, Лондон музейидан, бошқа яна кўплаб илм ва маърифат масканларидан нодир китоблар, қўлёзмаларнинг микрофильмлари келтирилган.

(Давоми бор).

БУ КЎҲНА ДУНЁ

ВОҚЕАЛАР·ХАБАРЛАР·ҲОДИСАЛАР

ПУЛ—ҚЎЛНИНГ КИРИ... МИ?

● РОССИЯ парламенти шу йил 25 апрелга мўлжалланган умумхалқ референдумига тайёргарлик ва ўтказиш учун умумий сарф-харажатлар миқдорини эълон қилди. Қарорда айтилишича, бу тадбир учун 20 миллиард 402 миллион 240 минг 200 сўм ажратилган. Бундан ташқари, ҳар эҳтимолга қарши деб яна 1,5 миллиард миқдорида пул ажратиб қўйиш тўғрисида кўрсатма берилган.

● БОРИС ЕЛЬЦИН кейинги икки йил ичида нархнаво ҳаддан ташқари ошиб кетгани муносабати билан аҳолининг омонат кассаларида сақланаётган жамғармаларига 20 баравар миқдорда тўлов тўлашни назарда тутувчи фармонга имзо чекди.

● ҲОЗИР Россияда одамлар қанча маош олаётганини биласизми? «Труд» газетасининг маълумотларига ишонадиган бўлсак, февраль ойида қурувчилар — 24.519 сўм, саноатчилар — 22.734 сўм, бошқарув идоралари ходимлари — 22.198 сўм, маорифчилар — 15.285 сўм, соғлиқни сақлаш, жисмоний тарбия ва ижтимоий таъминот ходимлари — 13.648 сўм, маданият ва санъат ходимлари — 12.372 сўм, фан ва илмий хизмат ходимлари — 12.496 сўм маош олганлар. Лекин, афсуски, шунга қарамай одамларнинг турмуш тарзи ҳануз пастлигича қолмоқда.

● ДОЛЛАРНИНГ рублга нисбатан қадри янада ошди. Москва банклараро валюта биржасида АҚШнинг бир долларига 692 сўм берилди.

● БОШҚИРДИСТОННИНГ Благоварский туманида уй қурилиши учун ёш оилалар 500 минг сўм пул олишлари мумкин. Маҳаллий кенгаш шундай қарорга келди. Лекин битта шарти ҳам бор: уй қуриб битказилгач, ўн йилдан кейингина оиланинг хусусий мулкига айланади.

● ЖАҲОН банки Хитой Халқ Республикасига темир йўл тармоғини ривожлантириш ва атроф-муҳит муҳофазасини яхшилаш учун 780 миллион доллар миқдорида имтиёзли қарз берадиган бўлди.

● 1992 ЙИЛДА Туркиянинг иқтисодий ўсиши 5,9 фоизни ташкил этган. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган даромад икки фоиз ошиб, АҚШнинг 2.622 долларига етган.

Бу йигитлар — сотувчи. Уларнинг ҳушмуомала, ширинсуҳан бўлишларидан ўзга иложлари ҳам йўқ. Чунки улар Санкт-Петербургдаги хусусий дўконда ишлайдилар.

И. КУРТОВ тасвирга туширган.

ДАНГ. БАРАНГ ОЛАМ

АЁЛЛАР ҲОҲИШИГА ҚАРШИ

● БИЛСАНГИЗ, турклар орасида мўйловсизларни учратиш жуда қийин. Улар мўйлов қўйишни шунчалар ёқтиришадики... Бунинг устига мўйлов ярашади ҳам уларга. Бироқ мўйлов қўйиб қанчалик ўзларига оро беришмасин, барибир хотинлари хоҳишига қарши иш қилишаётган экан. Чунки турк аёллари орасида кузатиш олиб борган журналистларнинг таъкидлашларича, хотинларнинг 70 фоизи ўз эрларининг мўйловсиз юришларини афзал кўришаркан.

ОЛТИН СИЙНАБАНД

● ДУНЁДА энг қиммат баҳо сийнабанднинг нархи бир миллион франкдан ортиқдир. Бу матоҳ соф олтиндан тайёрланган, ҳатто унинг иплари ҳам олтиндан бўлиб, оғирлиги 352 граммни ташкил этади.

Сийнабанд Японияниниг «Мицубиси» корпорациясига қарашли корхоналардан бирида 9 ой давомида тайёрланган. Бундай сийнабанддан атиги иккитагина ишлаб чиқарилган, аммо шунча қиммат бўлишига қарамай, аллақачон ўз харидорини топиб кетди.

Полиция комиссарининг 600 қурбони

Марокаш тарихида ўхшаши йўқ бу шаҳвоний жанжал 54 ёшли полиция комиссари Мустафо Табетга ўлим жазоси белгилаш билан тугади. Жанжални бости-бости қилишга уринганлиги учун Табетнинг бевосита бошлиғи мавзе комиссари Аҳмад Уаши умрбод қамоққа ҳукм қилинди. Худди шу сабабга кўра яна ўнлаб полиция зобитлари ҳам ўз лавозимларидан бўшатилдилар ҳамда озодликдан маҳрум этилдилар.

Жанжал бир ой муқаддам икки аёл Табет уларни зўрлаганлиги тўғрисида прокурорга арз қилиб борганидан сўнг авжига минди. Комиссарнинг уйи тинтиб кўрилганда, у ердан юзлаб аёллар ва ёш қизларнинг номусига текканлиги ленталарига туширилган видеокассеталар топилди. Тергов пайтида маълум бўлишича, Табет ўз қурбонларини алдов, қўрқитиш ва дўқ-пўписа ёрдамида атайлаб ижарага олиб қўйган квартирасига етаклаб келган. Китоб жавонида кроватга қаратилган узоқдан туриб бошқарувчи иккита видеокамера Табет истаган пайтда ишга тушган. Олинган видеоплёнкаларни бу икки хотинли ва беш нафар боланинг отаси бир неча нусхада кўпайтириб, Саудия Арабистони авиакомпаниясида ишлайдиган икки тайёра бекаси орқали порнофильм сифатида муттасил пуллаб келган. Бу «бизнес»дан бир неча миллион доллар фойда олган ҳатто.

Видеоёзувларни суд аъзолари берк эшиклар ортида кўришган. Экранда баъзан тасаввур қилиб бўлмайдиган шундай манзаралар пайдо бўлганки, ҳатто ҳайъат аъзоларидан бири хушдан кетиб, касалхонага тушиб ҳам қолган. Плёнкалардан бирида калтакланган қизи олдида онаси таҳқирланган, сўнг комиссар қизнинг ҳам номусига теккан. Суд комиссар ҳаммаси бўлиб қарийб 600 нафар аёлни таҳқирлаганлигини қайд этган.

Жамоатчилик содир этилган мазкур жиноятдан шунчалар ғазаб отига минганки, одамларга махсус металл детонатордан текширилгачгина суд залига киришга рухсат этилган. Суиқасд юз бермаслиги учун комиссарга ўқ ўтмайдиган зирхнимча кийгазиб қўйилган.

Марокашда 20 йилдан буён ўлим жазосига ҳукм қилинмаган эди. Ўлим жазосини кутаётган маҳбуслар эса ҳозир саксон киши. Лекин бу мамлакатда ҳукм бўйича қатл этиш камдан-кам учрайдиган ҳодиса. Шундай бўлса-да, полиция комиссари Табетга олий жазодан қутилиб қолиш насиб этмайдиган кўринади. Чунки у...

Мурувват

Ҳожининг саховати

Ярим асрдан кўпроқ давр мобайнида адабиётшунослик, хусусан, шарқшунослик фанининг ривожланишига муносиб ҳисса қўшиб келаётган олим Исматуллоҳ ҳожи Абдуллаев номи нафақат зиёлилар даврасида, балки халқимиз орасида ҳам машҳурдир. Етмишни қоралаб қолган, асли наманганлик Исматуллоҳ ҳожи киндик қони тўкилган шаҳарга қайтмоқни ихтиёр қилди. Чунки фарзандлари, неваралари, қариндош-уруғлари шу ерда. Боз устига, Наманган Давлат университети олимни ишга таклиф этмоқда.

— Умримнинг ярмидан кўпи Тошкентда, илм аҳли орасида кечди. Олим бўлиб танилдим, — дейди биз билан суҳбатда Исматуллоҳ ҳожи. — Талай илмий ишларим, асарларим шу ерда битилиб нашр этилди. Бинобарин, ёшинг ўтган сайин туғилган юртингни қумсар экансан. Айни вақтда наманганлик йигит-қизларга илм берсам, уларни маънавий бойлигимизни кўз қорачиғидек асраб-авайлашга ўргатсам, деган ниятим бор.

— Домла, толиб-толибаларингизга туҳфангиз ҳам бордир...

— Биласизми, онлам, фарзандларим, келин-куёвларим, набираларим, дўсту-биродарларим, шогирдларимдан ташқари яна бир улкан бойлигим бор. У ҳам бўлса, умрим бўйи тўплаган китобларим. Бир минг беш юз жилдга яқин нодир китобни Наманган дорилфунуни толиби илмларига совға қилиб, у ерда Шарқ адабиёти кутубхонаси очишни ўйлаб турибман.

Ҳожи домланинг жавонларига, уюб қўйилган қоғоз қопларига қарайман.

— Бу китоблар бебаҳо, — дейди домла менга тикилиб, — қай бирини айтай: мана бу академик В. Бартольднинг ўн жилдлик асарлар тўплами, буниси эса академик И. Крачковскийнинг 1957—60 йилларда чоп этилган олти жилдлик танланган асарлари... Ўзбекистон Фанлар академияси чиқарган ўн бир жилдлик шарқ қўлёзмалари тўпламининг фиҳрист (каталог)и ҳам ноёб китоблар сирасига киради. Ёки аср бошларида оламдан ўтган Қозон университети профессори Жиргаснинг 1896 йилда нашр қилинган «Словарь корану и Арабской хрестоматии» асарига назар ташланг...

Домла мени шошириб қўйдилар. Бирор китобни қўлимга олиб, варақлаб кўришга улгура олмасдим. Улар орасида форс, араб тилларида битилган асарлар, уларнинг турли таржималари ҳам талайгина эди.

Исматуллоҳ ҳожи Абдуллаев билан хайрлашар эканман, нуроний чеҳрасига термуламан: бир умр китоб билан тиллашиб келаётган олим йўл тараддудига тушганини кўриб ўксингандек бўламан, лекин у туғилиб ўсган маконида ҳам тиниб-тинчимаслигини юракдан ҳис этаман, истиқлол фарзандларига бор билимини беришга, кутубхона очиб, илм зиёсини тарқатишга бел боғлаганидан кўнглим тоғдек кўтарилади.

Баҳодир АБДУЛЛАЕВ,
ЎзА мухбири.

Ўзбекистон халқ шоири, Ҳамза номидаги Давлат мукофоти совриндори Омон Матжон туғилиб ўсган она юрт — Хоразмда шоир таваллудининг 50 йиллигига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди.

Омон МАТЖОН: «Менинг кимлигимни эл билса бўлди»

Мен босган қадамни
ерим тушунди,
Ҳар бир нафасимни
шеърим тушунди.
Тилимда гоҳи гул унди,
гоҳ тикан,
Лекин ҳар сўзимни
элим тушунди.

Бу жўшқин сатрларни чин юракдан тўлиб куйлаган шоирнинг элликка кирганига ишонгинг келмайди. Унинг ана шу қутлуғ айём муносабати билан ўз юрти Хоразм вилоятида тантаналар, қизғин учрашув ва суҳбатлар бўлди. Шоир юбилейини ўтказиш учун бу ерга Ўзбекистонимизнинг энг таниқли шоир ва адиблари — Абдулла Орипов, Саид Аҳмад, Ўткир Ҳошимов, машҳур санъаткор Ёқуб Аҳмедов, «Туркистон» газетасининг Бош муҳаррири Жаббор Раззоқовлар ташриф буюришди.

Хоразм халқи азалдан адабиётни ва санъатни жон-дилидан севадиган халқ. Шунинг учун ҳам шоир юбилейи тантаналари ўтадиган Огаҳий номли вилоят мусиқали ва комедия театри мухлислар билан тўлиб кетди. Улар шоирни фақат таваллуди билан қутлаш учунгина эмас, балки унинг эҳтиросли шеърларини ўз тилидан эшитиш учун ҳам бу ерга келишганди. Қўлларда гуллар, қўлларда Омон Матжоннинг яқиндагина чоп этилган «Қуш йўли» китоби...

Адабий кечани Ўзбекистон халқ шоири, юбилейни ўтказиш комиссиясининг раиси Абдулла Орипов очиб, шоир дўстини муборак ёши билан қутлади ва унинг шеъриятдаги ўзига хос йўлини, маҳоратини йиғилганларга сўзлаб берди.

Шеъриятни ёшлар яхши кўради, дейишади. Аммо, адабиётни, тарихни жон-дилдан севадиган, айниқса шеъриятга ихлос қўйган шундай одамлар борки, улар олдида таъзим қилсак арзийди. Талантли юртдошини қутлуғ ёши билан муборакбод этган вилоят ҳокими Маркс Жуманиёзов Омон Матжоннинг қатор шеърларини ёддан ўқиб берганида зални қарсаклар тутиб кетди. Қанийди ҳамма раҳбарлар ҳам адабиётни, шеъриятни шундай севса, дея дилдан бир фикр ўтди.

Шундан сўнг филология фанлари доктори Ҳамдам Абдуллаев шоир ижоди ҳақида қисқача маъруза қилди.

Шеърият ихлосмандлари ёзувчилар Саид Аҳмад, Ўткир Ҳошимов, Ўзбекистон халқ артисти Ёқуб Аҳмедов, журналист Жаббор Раззоқовларнинг Омон Матжон ҳақидаги дил тортар сўзларини мароқ билан тингладилар.

Кўзим куртагидан учган
капалак,
Дарҳол чаманларга
урарқан ўзни.
Демак, бизларга ҳам
интизорлар кўп,
Демак, кимдир севиб
асрайди бизни...

деган экан шоир бир шеърида. Дарҳақиқат, учрашувда Омон Матжонни қутлашга келганларнинг сон-саноғи йўқ эди. Янгибозор ва Гурлан туманлари ҳокимлари Марат Юсупов ва Амин Вафоев, «Боғолон» жамоа хўжалиги раиси Ваис Оллаберганов, вилоят театри директори, шоир Комил Аваз, Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлими масъул котиби Эркин Мадраҳимов, Урганч, шаҳар ҳокими Рустам Султонов, Ўзбекистон ХДП вилоят кенгашининг биринчи котиби Ғайрат Машарипов ва бошқалар ҳам шоирни чин дилдан қутлашди.

Сўнгра Омон Матжонга сўз берилди. У йиғилганларга, барча шеърият мухлисларига, дўстларига чексиз миннатдорчилик билдирди ва ўзининг янги шеърларидан ўқиб берди.

Шеърият кечаси куй-қўшиқларга уланиб кетди. Омон Матжон шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар янгради. Ўзбекистон халқ артисти Аҳмаджон Шукуров, Қорақалпоғистонда хизмат кўрсатган артист Каримбой Раҳмонов, «Лазги» дастасининг бадиий раҳбари, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Раҳматжон Қурбонов ва бошқа ўнлаб маҳоратли санъаткорларнинг чиқишларини томошабинлар қарсаклар билан олқишладилар.

Эртаси куни шоир тўйига келган тошкентлик меҳмонларни вилоят ҳокими Маркс Жуманиёзов қабул қилди. Бўлиб ўтган ўзаро суҳбатда бой меросимизни ўрганиш ва ёш авлодни мустақил Ўзбекистонимизнинг йигит ва қизларини дунёга машҳур бобокалонларимизнинг муносиб ворислари қилиб вояга етказиш, бу ўринда адабиёт ва санъатнинг ролини янада ошириш тўғрисида сўз борди.

Шундан сўнг меҳмонлар вилоят ҳокими билан биргаликда шоир Омон Матжон туғилиб ўсган Янгибозор туманидаги Боғолон қишлоғи томон йўл олишди. Улар қишлоқда барпо этилган «Ёшлик» боғини бориб кўришди, шоирнинг уй-музейини томоша қилишди. Сўнгра боғда барпо этилаётган дам олиш манзилгоҳига гужум дарахтини ўтказишди. Кейин шоирнинг бу ердаги янги уйида ҳамқишлоқлари билан учрашув бўлди. Шеър шеърга, куй-қўшиққа уланиб кетди.

Шоир Омон Матжоннинг муборак тўйига бағишланган илк учрашувлар она юрти Хоразмда бошланган бўлса, энди у пойтахтда ва бошқа вилоятларда давом этади.

(Ўз мухбиримиз).

Газета саҳифаланаётганда:

ШАҲАРЛАР ТУТАШАДИ

БЕРУНИЙ шаҳри яқинида «Чолиш» дарё кўприги ишга тушгани қадим қудаанда икки халқ ўртасидаги борди-келдини янада яқинлаштирган, бир қатор қулайликлар яратганди. Айни пайтда бу қулайлик фақат енгил улови бор фуқаролар учунгина эди. Негаки, Урганч ва Беруний шаҳарлари оралиғида мунтазам автобус қатнови йўлга қўйилмаган, Хоразм марказидан дарё кўпригига қадар автобус қатнарди, холос. У ёғи эса Беруний шаҳригача оз эмас, яна ўн чақиримлар келади.

Яқинда икки шаҳарни туташтириш, яъни доимий автобус қатновини изга солиш масаласи ҳал қилинди. Эндиликда Урганчдан Берунийга бормоқчи бўлган йўловчи Чолиш кўпригигача автобусда, у ёғига эса маршрутли таксида, яъни ярим соат ичида манзилига етади. «Хоразмйўловчитранс» бошқармаси бошлиғи Р. Машарипов ва Беруний тумани ҳокими М. Сафоевларнинг ўзаро шартномалари туфайли шундай қулайлик яратилди.

(Ўз мухбиримиз).

Божхонадан хабар қилишларича:

Наманган вилоятида «ГАЗ-2410» русумли давлат белгиси Д 68—55 ТН енгил машинаси тўхтатилганида Тожикистон Республикаси Ашт туманидаги Кумушкон қишлоғилик икки «саёҳатчи»нинг юклари орасидан катта «бойлик» топилди. Ҳайдовчи К. Одилов ва шу қишлоқ касалхонаси дўхтири Т. Матмуродовлар Ўзбекистондан қуруқ қайтмаётганликлари аниқланди. Бу икки «меҳмон» айни кунда қанчадан-қанча беморларнинг дардларига малҳам бергувчи 240 флакон (ёки шиша) «Гемодез» дорисини четга «қия» қилишаётганди. 192 минг сўм турувчи дорилар мусодара қилиниб, Т. Матмуродовга жарима солинди.

●

Хоразм воҳасида эса Тўрткўл районидаги 5-автобазага қарашли «КамАЗ-5410» русумли давлат белгиси 34—57 КПН ҳайдовчи Н. Тожиев бошқараётган машина тўхтатилиб текширилганида Озарбайжондаги «Васир» кичик корхонаси директори А. Гашимов 17 тонна 200 килограмм гуручни (салкам 1 миллион сўмлик) олиб чиқиб кетмоқчи эканлиги маълум бўлди. Аммо гуручни республикадан олиб чиқиб кетишга ҳеч қандай ҳужжат йўқ эди. Озиқ-овқат маҳсулотини Тўрткўлдаги «Шамс» кичик корхонасидаги «хотамтой»лар қардошларига ортиб беришган экан. Гуруч мусодара қилиниб, А. Гашимовга жарима солинди.

●

Марғилон шаҳридаги МСПМК-426 ташкилотига қарашли «КамАЗ-5320» русумли, давлат белгиси 30—86 ФЕМ, ҳайдовчи С. Эргашев бошқарган машинада эса Исфара шаҳри (Тожикистон)га 11 тонна 708 килограмм «Авангард» навли гуруч (1 миллион 149 минг сўмлик) қонунга хилоф равишда элтаётгани аниқланди. Ҳайдовчининг гапларига қараганда, гуруч Боғдод районидан олинган эмиш. Ушбу иш текшириб, тегишли жазо кўриш учун вилоят прокуратурасига оширилди.

●

Шу вилоятда истиқомат қилувчи М. Раҳмонов ўзининг шахсий ГАЗ-53 русумли, давлат белгиси Г 63—86 ФЕ машинасида Тожикистонга 1 тонна 685 килограмм чойни (1 миллион 314 минг сўмлик) ноқонуний равишда олиб кетаётганди. Ҳуқуқбузарлар чойни Қўқон бозоридан олишган эмиш. Ушбу иш бўйича ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари шуғулланишмоқда.

М. АБДУЛЛАЕВ,
Давлат божхона қўмитаси матбуот маркази ходими.

Келгуси сонда:

● 18 ЁШЛИ МИЛЛИОНЕР

● ОТУВГА ҲУКМ ЭТИЛДИ.

Бизнинг мусоҳаба

Маълумки, кейинги пайтларда оммавий ахборот воситаларида, радио ва телевидение эшиттиришлари ҳамда кўрсатувларида «учар ликопчалар», космик «келгиндилар», экстрасенслар, мунажжим-фолбинлар ҳақида шов-шувли материаллар баҳор ёмғиридан сўнг бодраб чиққан қўзиқоринлар сингари кўпайиб кетганлиги ҳеч кимга сир эмас. Хўш, мана шулар тўғрисида ҳозирги замон фанининг, шу жумладан, астрономларнинг қарашлари қандай! Мухбиримиз шундай сирли ҳодисалар ҳақида бир неча илмий, оммабоп мақолалар ҳамда «Космик келгиндилар ва цивилизациялар» номли рисола муаллифи, физика-математика фанлари номзоди, астроном Мамадмусо МАМАДАЗИМОВ билан мусоҳабада бўлди.

— Биз Коинотда яккаю-ягонамизми! Бу кўп йиллардан буён қанчадан-қанча олиму адибларни, қисқаси барча кексаю ёшни тўлқинлантириб, қизиқтириб келаётган жумбоқ. Унинг бирор бир ҳақиқатга яқин ечимини ҳар ким алоҳида ташналик, муштоқлик билан кутиши табиий. Сиз нима дейсиз!

— Дарҳақиқат, кейинги йилларда сайёрамизга Коинот қаъридан «меҳмонлар»нинг тинимсиз «ташриф» буюраётганликлари ҳақидаги хабарлар газета ва журналларнинг саҳифаларидан тушмай қолди. Уларнинг айримлари тўқиб чиқарилганлиги, уйдирмалиги баёнидан ҳам шундоққина кўриниб турибди. Қизиғи шундаки, бундай шов-шувлар аксарият ҳолда, газеталарга номаълум учар жисмлар ҳақидаги хабар-хатлар асосида журналистларнинг «гувоҳ»лар» билан қилган мусоҳабаларининг натижаси бўлади. Бу масалаларда муаллифлар Коинотни ўрганувчи, унинг сир-асрорларидан хабардор мутасадди олимларнинг фикрларидан, медикларнинг «гувоҳларнинг» руҳан саломатлиги ҳақидаги хулосаларидан ҳар сафар ҳам унумли фойдаланадилар, деб бўлмайди.

Мутасадди олимлар деганда фақат фан номзодлари ёки унвонли шахслар назарда тутилмаслиги лозим. Акс ҳолда кўпчилик журналистлар мутахассис олимлардан маслаҳат олганликларини рўкач қилишлари мумкин. Шунингдек, «ҳамма гувоҳнинг ҳам руҳий ҳолати нормадан четлашган бўлмаса керак» — деб истеҳзо билан кулишга ҳам шошилмасинлар. Буни шунчаки айтаётганим йўқ. Бундай ҳол тажрибада кўп маротаба тасдиқланган бўлиб, НУЖлар муаммоси АҚШдан ўнлаб йиллар давомида ўрганилганда ўз тасдиғини топмай, мутахассис олимлар томонидан бу ҳодисалар «оммавий ва миллий васваса» деб баҳоланган эди.

Жумладан, сўнгги бир неча йил ичида жумҳуриятимизнинг газета ва журналларида номаълум учар жисмлар ва самовий «келгиндилар»га бағишлаб босилган мақолаларнинг бирортасига унинг мутасаддиси ҳисобланган олимнинг таҳлили келтирилганлигини эслолмаймиз. Албатта, бу даъвоимизга сиз мутахассислар ўзларингиз аралашмагансизлар, ўз вақтида фикрларингизни билдирмай, сусткашлик қилгансизлар, деб эътироз билдиришингиз мумкин. Бироқ гап шундаки, жумҳуриятимизда бу соҳанинг мутасаддиси ҳисобланган астроном, астрофизик олимлар бармоқ билан санарли бўлиб, улар ўз юмушларидан ортиб кўп сонли «гувоҳларнинг» турли газета ва журналларда чоп этилаётган мақолаларига жавоб қилишга жисмонан қодир эмаслар. Шунга қарамай ҳар бир аниқ НУЖ бўйича мутахассислардан маслаҳат олинса, ёмон бўлмас эди.

— Номаълум учар жисмларнинг шов-шуви бошланиши тарихи ҳақида қисқача тўхталиб ўтсангиз.

— Номаълум учар жисмларнинг тарихига назар солсак, у салкам ярим асрлик даврни ўз ичига олади. Бу — америколик бизнесмен Кеннет Арнольднинг ўз хусусий „самолётида Айдаҳодан Яким деган шаҳарга учиб кетаётганида, Вашингтон штатининг Қояли Тоғлар ноҳияси устида кўрган ликопчасимон қанотсиз жисмлардан бошланган эди. Мазкур ҳодиса 1946 йилнинг 24 июнида содир бўлган. Арнольд «ликопчалар»дан сўнг шундай НУЖларни кўрганликлари ҳақида гувоҳлик берувчиларнинг сони кун сайин ортиб борди. Ўша йилнинг охиригача 850 га яқин НУЖ кузатилганлиги ҳақида маълумот тўпланди. Бу ҳодисалар сабаб бўлиб, ҳар сафаргидек бу дафъа ҳам бундай шов-шув хабарлар дастлаб Ғарбда «уя» қурди ва кенг тарқалди. Бунинг боиси бор эди, албатта. Гап шундаки, одатда бундай хабарларнинг тарқалиши айниқса икки хил тоифадаги кишилар учун жуда қўл келади Булардан бири — журналист-репортёрлар бўлиб, улар Ғарбда таркиб топган қондага кўра, турли хил шов-шувли хабарлар учун осон обрў қозониш ҳамда катта қалам ҳақи олишни мўлжаллайдилар. Бошқа бир тоифадаги кишилар эса, уларни алоҳида, юксак ақл соҳиби қилиб кўрсатиш мақсадида шундай ҳодисаларни «излайдилар» ва «ов» қиладилар. Улар қўлларига ўлжа илиниши биланоқ хабарларни бўрттириб, бўяб (ишонтириш мақсадида) кўрсатиш билан бирга «мен ўзим ҳам ўтган ёзда фалон жойда кўрдим» ёки «фалон олим шундай деб ёзибди», деган иловалардан тап тортмайдилар.

1952 йилга келиб, АҚШнинг ҳарбий разведка каналлари НУЖ ҳақидаги хабарлар билан тўлиб-тошиб кетди. Натижада ўша йилнинг 4 декабрида Марказий разведка бошқармасига мутахассис олимлардан ташкил топган комиссия тузиш таклиф этилди.

Кейинчалик «НУЖлар бўйича маслаҳатлашув кенгаши» деб ном олган мазкур комиссияга таниқли олимлардан С. Гаудсмит, Л. Альварес,

Т. Пейж ва Л. Беркнерлар аъзо бўлиб кирди. Унга раис қилиб машҳур физик Х. Робертсон тайинланди. Мазкур комиссия НУЖларга тегишли ўнлаб ходисаларни синчиклаб текширди. Унинг натижалари акс этган ҳисоботда, жумладан, шундай хулосалар қайд қилинганди: «Гарчи номаълум учар жисмлар Америко миллий хавфсизлиги учун ортиқча хатар туғдирмаса-да, у ҳақдаги хабарларнинг тинимсиз оқими, разведка хизматининг ишига жиддий халақит қилиб, оммавий руҳий ҳолатда жазава қўзғаши ва кучли васвасани туғдириши ҳамда сарҳаддан ўтган душманнинг учувчи аппаратларини аниқлашда ва ушлашда кишини чалғитиши билан зарарлидир. Шу муносабат билан комиссия разведка бошқармаси томонидан қуйидаги тадбирларни амалга оширишни таклиф этади: 1 (Уфология, НУЖларни ўрганиш шундай ном билан аталади) ишқибозлари ассоциацияларининг фаолияти устидан назорат қилиш постларини ташкил этиш зарур. Бундай ташкилотларнинг ўта масъулиятсизлигини назарда тутиб, унга аъзо бўлган айрим ғайришахслар НУЖлардан ўз жиноий мақсадларини амалга оширишда фойдаланишлари мумкинлигини назардан қочирмаслик лозим; 2) миллий мудофаа хизмати НУЖлар атрофида вужудга келган маҳфийлик ва сеҳрлилик муҳитини юмшатиш учун тезроқ ва кескин чоралар кўришларини маслаҳат берамиз».

Бироқ, НУЖлар ҳақидаги маслаҳатлашув комиссияси кенгашининг хушёрликка чорловчи бу хулосалари ҳам унга ишонувчиларнинг ҳовурини тушира олмади. Натижада «учар ликопчалар» ҳақидаги шов-шувлар энг юқори нуқтасига чиқиб, миллионлаб кишиларнинг хаёлини чўлғаб олганидан сўнг бунинг оқибати яхшиликка олиб келмаслигига кўзи етган жамоатчиликнинг ҳушёр вакиллари мутасадди олимларни мазкур масалага жиддийроқ киришиб, оқни-оққа, қорани-қорага ажратиб беришларини илтимос қилдилар. Шу таклиф сабаб бўлиб, НУЖларни ўрганишга «енг шимариб» киришган ташаббускор олимлардан бири америколик астрофизик Дональд Мензел эди. Д. Мензел биринчилардан бўлиб К. Арнольд кузатган турнақатор ялтироқ ликопчаларнинг сирини очди.

У Гарвард университетининг баланд тоғ чўққиси яқинига қурилган расадхонасида ўтказган кузатишлари асосида Арнольд «ликопчалари»дан анчасини ўз кўзи билан кўрди ва ўрганди. Натижада бу ҳодисанинг физик моҳиятини очиб берди. Маълум бўлишича, расадхонадан пастроқда жойлашган алоҳида қор ёки туман булути парчалари уларда нурнинг сочилиши жараёнида ялтироқ ясси доира шаклида кўринар экан. Олим юзлаб «гувоҳлар» билан қайта мулоқотда бўлиб, улардан кўрган нарсалари «келгиндиларнинг» самовий кемаларига қанчалик дахли борлигини аниқлашга киришди. Мазкур текширишларнинг натижалари баён қилинган унинг «Учар ликопчалар ҳақида» деган китоби 1953 йилда АҚШда нашр қилинади. Кейинчалик, тўққиз йилдан сўнг мазкур китоб рус тилида собиқ СССРда чоп этилди. Мензел ўз китобида «гувоҳлар» томонидан қайд этилган НУЖлар кўп ҳолларда, «учар ликопчалар»га ишонган шахслар тасаввурининг маҳсули бўлиб, бошқалари ҳавода рўй берадиган ҳодисалар, самовий жисмлар эканлигини, яна баъзи бирлари эса оптик ҳодисаларга мансуб бўлиб, ташқи цивилизацияларнинг космик аппаратлари — ликопчаларига ҳеч дахли йўқлигини маълум қилди.

Кўп вақт ўтмай таниқли америколик олим К. Юнгнинг «Ҳозирги замон афсонаси» деган китоби нашрдан чиқди. «НУЖлар — инсониятнинг бир гуруҳ руҳан бемор вакилларининг олий кучларни ўзига ёрдамга чақириш истагининг намоён бўлишидир» деган хулоса билан якунлайди у ўз китобини.

НУЖларнинг «кузатганлиги» ҳақидаги бир неча хабарни АҚШда чиқадиган «Авиэйкшен уйк» журналининг бош муҳаррири Филипп Класс шахсан текшириб кўришга қарор қилди. Шундай ҳодисалардан бири ҳақида хабар Оҳайо штатидан келганди. Ф. Класс у томон йўлга чиқди. Мазкур хабарда кунлардан бирида у ердаги ҳарбий вертолёт командасининг таркиби, уларнинг устидан яшил прожекторларни уларга қаратиб НУЖларнинг кемаси учиб ўтгани ва айни шу пайтда ер билан алоқа узилганлиги маълум қилинади, Класснинг мутахассислар иштирокидаги текширишида эса, бу кўринган «учар ликопча», шу кунларда энг интенсив даврини ўтаётган Орионид (Орион юлдуз туркумига проекцияланадиган) метеор «ёмғири»га, бошқача айтганда, «учар юлдузлар» «ёмғирига» тегишли болид экан. Болид — йирик осмон жисми Ерга тушаётганида ҳаво молекулаларига ишқаланиб ёниб кетиши натижасида қолдирган издир. «Кўк прожектор нури» эса учувчилар томонидан, вертолёт кабинасининг тепа қисми беркитилган кўк шиша қалпоғи орқали кўринган болид нури бўлиб чиқди. Энг қизиғи, бу пайтда радио алоқанинг эслатилган узилишининг сабаби, аслида пастлаб кетган вертолётнинг «радио кўриниш» зонасидан чиқиб кетганлиги оқибатида содир бўлганлиги маълум бўлди.

— Шу билан ўзга сайёрадан ташриф буюрган «келгиндилар», «учар ликопчалар» ишқибозларига АҚШда чек қўйилдими! Ёки...

— Аксинча, НИКАП уюшмаси 1964 йилда «НУЖлар ҳақида гувоҳлик берадилар» деган шов-шувли рисола чоп қилди. Унда НУЖлар ҳақида 700 кишининг «гувоҳлиги» келтирилган эди. Мазкур рисола сабаб «учар ликопчалар»га ишқибозларнинг сони яна ортди. Мазкур муаммога яна мутахассис олимларни жалб қилишни тақозо қилди. Натижада 1965 йили НУЖларнинг ишқибозлари ва АҚШ ҳарбий ҳаво кучлари бу ҳодисаларни ўрганишга бир неча университет олимларини жалб қилишни мақсад қилиб, уларга таклиф киритдилар. Бироқ, на Гарвард, на Шимолий Каролина университетларининг ва на Массачусет технология институтининг олимлари илмий асосга эга бўлмаган самовий «келгиндилар»нинг Ерда пайдо бўлиши билан ишлашга розилик бермадилар, буни журналистларнинг «иши» деб баҳоладилар.

Ниҳоят, 1975 йилга келиб номаълум учувчи жисмларга тегишли муаммони бир ёқлик қилиш учун бир гуруҳ олимлар, муҳандис-техник ходимлар ва НУЖларнинг жонкуярлери АҚШнинг Арканзас штатидаги Форт-Смит шаҳарчасида конференция чақирдилар. Мазкур конференция ўз олдига икки масалани ҳал қилишни мақсад қилиб қўйди. Булардан бири НУЖларнинг борлигига ашёвий далиллар топишдан ва уларни ҳаракатга келтирувчи двигателлар ишлашининг физикавий принципларини (бордию шундай далиллар ва двигателлар мавжуд бўлса) аниқлашдан иборат эди.

Конференция қатнашчилари НУЖларга тегишли муаммони узил-кесил ҳал қилиш мақсадида бир қанча ишончли илмий-услубиятларни қўллашни таклиф этдилар. Бу масалага тегишли эътиборли фикр Техас штатининг бир гуруҳ муҳандис-физиклари томонидан ўртага ташланди. Кейинчалик бу гуруҳ ташаббуси билан Техас штатидаги Остин шаҳрида 160 гектарли майдонда махсус расадхона қурилиб, унинг чегарасида жойлашган ўнлаб суратга олиш камераларидан ташқари оҳанрабометрлар, НУЖлардан келадиган нурни спектрал ўрганиш имконини берадиган дифракцион панжарали спектографлар, фотоэлектрик қайд қилгич қурилмалар, телескоплар ҳамда видеомагнитофонли телекамералар ва бошқа мураккаб замонавий аппаратлар билан жиҳозланган марказий лаборатория ҳам шу ердан ўрин олган эди.

Расадхона ташкилотчилари ўн йиллар давомида тўпланган номаълум учувчи жисмларга таaллуқли жуда катта фотосуратлар коллекциясини ўрганиш услубиятларини ишлаб чиқдилар. Худди шундай усул билан Аризон штатидаги «НУЖларни Ердан туриб кузатиш» гуруҳининг аъзолари «учувчи ликопчалар»нинг суратларини синчиклаб ўргандилар. Улар «суратларнинг 90—95 фоизи қўлда сунъий тайёрланганлигини таъкидладилар.

Хулоса қилиб айтганда, НУЖларни ўрганиш марказининг директори Д. М. Хейнекнинг маълум қилишича, Техас расадхонаси ишга тушгандан сўнг бир йилга қолмай самовий «келгиндилар» масаласи узил-кесил ҳал бўлиши керак эди. Шундан кейин бир неча йил ўтди. Бироқ, махсус илмий расадхона ходимлари мазкур давр ичида бирорта ҳам самодан «меҳмонлар», Техасга ташриф буюрганини қайд қилмадилар. Аммо шов-шувли хабарлар ҳамон давом этаяпти. Бу табиий... фақат сиз огоҳ бўлинг.

Суҳбатдош Карим РАҲИМ,
«Туркистон»нинг сиёсий шарҳловчиси.

Бош муҳаррир: Жаббор РАЗЗОҚОВ

Таҳрир ҳайъати: М.АБДУСАМАТОВА, А.АҲМЕДОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Н.ЖАЛИЛОВ, К.ЖУМАНИЁЗОВ, К.РАҲИМОВ, З.РИХСИЕВ (масъул котиб), Қ.ЭШМАТОВ.

Таъсис этувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
ва
"ТУРКИСТОН" ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ

газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар — 32-56-57; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш — 32-53-98; тижорат — 32-58-48; қабулхона — 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг сешанба, пайшанба, шанба кунлари чиқади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ»нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. Манзилгоҳи: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 56

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 00130 Буюртма Г—179. 64052 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди. — 24.50.